



ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ  
เพื่อสนับสนุนภารกิจของ  
คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

นายสุรียา ศรียะพงศ์  
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ  
ตำแหน่งเลขที่ 88 ส่วนประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 1  
สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ  
ตำแหน่งเลขที่ 92 ส่วนประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 2  
สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ  
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปีงบประมาณ 2560

แนวทางการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ  
เพื่อสนับสนุนภารกิจของ  
คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

นายสุริยา ศรียะพงศ์  
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ  
ตำแหน่งเลขที่ 88 ส่วนประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 1  
สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ  
ตำแหน่งเลขที่ 92 ส่วนประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 2  
สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ  
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม  
ปีงบประมาณ 2560

ก

## สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
1. หลักการและเหตุผล	1
2. บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอ	5
3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	13
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ	13

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐเพื่อสนับสนุนภารกิจ  
ของ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

## 1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหารายการบุกรุกเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ที่ดินของรัฐที่ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเหลือน้อยลงโดยสภาพปัญหาเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐที่ไม่ชัดเจน การทับซ้อนกันเรื่องแนวเขตของหลายหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐ ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเพิ่มจำนวนขึ้นของประชากร ความต้องการที่อยู่อาศัย หรือที่ดินทำประโยชน์เพื่อการครองชีพเมื่อประชากรมีจำนวนมากขึ้น แต่ที่ดินมีจำนวนจำกัด เรื่องพิพาทเกี่ยวกับสิทธิการครอบครองในที่ดินของรัฐระหว่างหน่วยงานของรัฐกับราษฎร จึงเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทันที

มาตรการอย่างหนึ่งที่รัฐได้กำหนดขึ้นมา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ คือมาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ด้วยการยกฐานะระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 ขึ้นมา โดยระเบียบนี้กำหนดว่า “ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า “ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภท เช่น ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่สงวนหวงห้ามของรัฐ ที่สาธารณประโยชน์ และที่ราชพัสดุ เป็นต้น” จะเห็นได้ว่า ที่ดินของรัฐมีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะมีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน โดยหน่วยงานของรัฐที่แตกต่างกัน และปัญหาที่เกิดขึ้นกับที่ดินของรัฐแต่ละประเภท ก็มีความยุ่งยากซับซ้อนไม่เหมือนกัน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน

ของรัฐ (กบร.) จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นหลายคณะ เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยแต่ละคณะมีความสำคัญ และได้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง คือ

1. คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัด (กบร.จังหวัด) ยกเว้นกรุงเทพมหานคร
2. คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐกรุงเทพมหานคร (กบร.กทม.)
3. คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

นอกจากการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามที่กล่าว เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐแล้ว กบร.ยังมีสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (สปร.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้ปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ กบร.มอบหมาย

กบร.จังหวัด เป็นองค์กรส่วนภูมิภาค แต่งตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 (7) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่ ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตที่รับผิดชอบพื้นที่ ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่รับผิดชอบพื้นที่ ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่รับผิดชอบพื้นที่ นายอำเภอท้องที่ (เฉพาะที่มีเรื่องบรรจุในวาระการประชุม) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ หรือหัวหน้าส่วนราชการผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ (เฉพาะที่มีเรื่องบรรจุในวาระการประชุม) และผู้แทนเลขานุการ กบร.

2. ฝ่ายเลขานุการ กบร.จังหวัด ประกอบด้วย ปลัดจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยอนุกรรมการ กบร.จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ตรวจสอบและ

ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐ และการออกหนังสือแสดงสิทธิภายในเขตที่ดินของรัฐ หากพบว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือดำเนินการไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงานผลการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐให้ กบร.ทราบ

**กบร.กทม.** ได้รับการแต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 (7) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทน สป.ทส. ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้อำนวยการเขตที่รับผิดชอบพื้นที่พิพาท หัวหน้าส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลรักษา และ/หรือผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่มีข้อพิพาท

2. ฝ่ายเลขานุการ กบร.กทม. คือ ข้าราชการสำนักการโยธากรุงเทพมหานคร ที่ประธานอนุกรรมการมอบหมาย

โดยอนุกรรมการ กบร.กทม. มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ตรวจสอบและดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐ และการออกหนังสือแสดงสิทธิที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ หากพบว่าเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือดำเนินการไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงานผลการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐให้ กบร.ทราบ

**คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ** แต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 (7) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 เพื่อให้เกิดการบูรณาการภารกิจของการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ให้สามารถรองรับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนกองทัพอากาศ ผู้แทนกรมแผนที่ทหาร ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ ประธาน กบร. แต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน ผู้อำนวยการสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

2. ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ เป็นข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และข้าราชการสังกัดสำนักเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน ที่ได้รับมอบหมาย

โดยคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ มีอำนาจหน้าที่ในการอ่านแปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ และถ่ายทอดผลการดำเนินการดังกล่าว ลงบนระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรือระวางภาพถ่ายทางอากาศ ที่ได้จัดทำขึ้น พร้อมทั้ง จัดทำแผนที่ต้นร่าง ซึ่งแสดงผลการอ่านแปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ และลงสัญลักษณ์การจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน พร้อมด้วย การรับรองผลการดำเนินการ เมื่อได้ดำเนินการครบถ้วนแล้ว ให้จัดส่งเอกสารตามที่กล่าวไปยังจังหวัด เพื่อให้นำไปประกอบการพิจารณาพิสูจน์สิทธิที่ดินตามมาตรการของ กบร.ต่อไป

สปร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กบร. ได้ดำเนินการให้ความรู้ ตามแนวทางการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตลอดมา ทั้งจากการจัดสัมมนาตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ รวมถึงการให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการตามที่ได้กล่าวมา จึงมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ เป็นไปอย่างมีระบบโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และระเบียบ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากกรณีข้อพิพาทระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐกับราษฎร ในเรื่องที่ดินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นอย่างมาก แต่การแก้ไขปัญหากลับเป็นไปอย่างล่าช้า ประกอบกับ ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ยังไม่เป็นไปตามมาตรการของ กบร. จึงส่งผลให้เกิดความผิดพลาด ล่าช้า และไม่เป็นระบบ

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ และเพื่อความสอดคล้องกับการจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงเห็นควรสร้างความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นการสนับสนุนภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของ กพร. ให้สามารถแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อได้ลดกรณีพิพาทระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ ให้ลดน้อยลง รวมทั้งเป็นการรักษาที่ดินของรัฐ ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสืบไป

## 2. บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอ

### บทวิเคราะห์

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐ (กพร.) โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบาย หรือแผนงานในการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐ ต่อคณะรัฐมนตรี กำกับ ติดตาม ดูแล ให้การสนับสนุน และตรวจสอบให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย ซึ่ง กพร. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาหลายคณะ เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐ โดยแต่ละคณะมีความสำคัญ และได้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง คือ

1. คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัด (กพร.จังหวัด) ยกเว้นกรุงเทพมหานคร
2. คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐกรุงเทพมหานคร (กพร.กทม.)
3. คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

โดยคณะอนุกรรมการที่กล่าวข้างต้น มีความจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการแก้ไขปัญหาคกรุกที่ดินของรัฐ สพร.จึงได้ดำเนินการให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าว ด้วยการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบของการจัดทำหนังสือ สิ่งพิมพ์ รวมถึงเผยแพร่ทาง INTERNET เกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการคณะต่าง ๆ ที่ กพร.แต่งตั้ง และการจัดสัมมนาในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ มีส่วนช่วยให้การดำเนินการแก้ไข



ปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องเป็นไปตามมาตรการของ กพร. ระเบียบ และกฎหมายมากขึ้น แต่ด้วยกรณีพิพาทมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก แต่การแก้ไขปัญหากลับเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์

ประเด็นปัญหาดังกล่าว เห็นควรกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ เพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐผู้ขอรับการประเมิน จึงได้ทำการศึกษาแนวคิด ระเบียบ และมาตรการที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวิเคราะห์ และมีข้อเสนอเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

## แนวคิด

### 1. แนวคิดการจัดการความรู้

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 ความว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัด ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามพระราชกฤษฎีกานี้” สพร.ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับให้ กพร.จังหวัดต่าง ๆ ต้องดำเนินการพิสูจน์สิทธิที่ดินให้เป็นไปตามแนวทางที่ทางราชการกำหนด สพร.จึงต้องดำเนินการในฐานะที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยการให้ความรู้ในเรื่องมาตรการพิสูจน์สิทธิที่ดิน และแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐกับ กพร.จังหวัดต่าง ๆ

### 2. แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

#### ที่ดินของรัฐ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 ข้อ 4 “ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกชนิด เช่น ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่สงวนหวงห้ามของรัฐ ที่สาธารณประโยชน์ และที่ราชพัสดุ เป็นต้น

ดังนั้น “ที่ดินของรัฐ” ตามระเบียบดังกล่าวจึงหมายถึง สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งรวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ตามนัยมาตรา 1304 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น

1. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า หมายถึง เฉพาะที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันในสถานะที่ยังคงเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า เป็นต้นว่า ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่จัดหาผลประโยชน์ ตามมาตรา 10 และมาตรา 11 กับจัดให้สัมปทาน ให้ หรือให้ใช้ที่ดิน ตามมาตรา 12 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

สำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่านอกจากนี้ประชาชนอาจได้สิทธิตามกฎหมายที่ดิน ตามนัยมาตรา 1334 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2. ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ ทะเลสาบ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ป่าช้าสาธารณะไม่ว่าจะเกิดขึ้น โดยการสงวนหวงห้าม หรือเกิดจากการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนก็ตาม

3. ที่ดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ที่ราชพัสดุ

4. ที่ป่าไม้ เป็นต้นว่า ที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่อุทยานแห่งชาติ ป่าชายเลน พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า

มาตรการของ กพร. เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 (2) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 กพร. จึงได้วางมาตรการ เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ไว้ดังต่อไปนี้

1. การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ต้องมีพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้น ซึ่งแสดงว่าได้ครอบครองทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ดังนี้

1.1 เอกสารที่ทางราชการทำขึ้นและพิสูจน์ได้ว่าเป็นเอกสารซึ่งลงวันที่ก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ หรือ

1.2 เอกสารที่ทางราชการทำขึ้นและพิสูจน์ได้ว่าเป็นเอกสารซึ่งลงวันที่ภายหลังการเป็นที่ดินของรัฐ แต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (วันที่ 1 ธันวาคม 2497) โดยเอกสารดังกล่าวมีข้อความแสดงว่าได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้นมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ

1.3 พยานหลักฐานอื่นนอกจากข้อ 1.1 หรือ 1.2 เช่น ส.ค.1 หรือ พยานบุคคลเป็นต้น เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานนั้น มีส่วนสนับสนุน คำกล่าวอ้างว่ามีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการ อำนวยภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร ที่ถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังจาก เป็นที่ดินของรัฐ หากปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ในภาพถ่ายทางอากาศ จึงจะเชื่อตามพยานหลักฐานอื่นนั้น

2. เมื่อได้พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินตามข้อ 1 แล้ว ปรากฏว่ามีการครอบครอง ทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ กบร.จังหวัด แจ้งผลการพิสูจน์สิทธิ ดังกล่าว ให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินทราบภายในกำหนด 30 วันทำการ และแจ้งให้ หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐดำเนินการ ดังนี้

2.1 กรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้แจ้งเจ้าพนักงาน ที่ดิน ดำเนินการตามมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

2.2 กรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินได้ยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้ยื่นคัดค้านการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เพื่อให้ดำเนินการ สอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา 60 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

2.3 กรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และไม่ได้ยื่น คำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบต่อไป

3. เมื่อได้พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินตามข้อ 1 แล้ว ปรากฏว่ามีการ ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ กบร.จังหวัดแจ้งผล การพิสูจน์สิทธิดังกล่าวให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินทราบภายในกำหนด 30 วันทำการ และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐดำเนินการ ดังนี้

3.1 กรณีที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าว เห็นด้วยกับมติของ กบร.จังหวัด ให้แจ้ง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบต่อไป

3.2 กรณีที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับมติของ กบร.จังหวัด ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรการของ กบร. เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ อำนวยภาพถ่ายทางอากาศ

มาตรการของ กบร.เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขต ที่ดินของรัฐ ข้อ 1.3 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิสูจน์พยานหลักฐานอื่นไว้ว่า หากพยาน

หลักฐานนั้น มีส่วนสนับสนุนคำกล่าวอ้างว่ามีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ด้วยมาตรการที่กล่าว กบร. จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนดังต่อไปนี้

### 1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อหาตำแหน่งและขอบเขตที่ดินของรัฐ
- 1.2 เพื่อหาร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ
- 1.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ

การบุกรุกที่ดินของรัฐ

### 2. ขั้นตอนการดำเนินการ

#### 2.1 ขั้นตอนการดำเนินงานของ กบร. จังหวัด

กรณีที่ดิน กบร. จังหวัด มีมติให้ใช้ผลการอ่านภาพถ่ายทางอากาศประกอบการพิจารณาให้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐ ตามกฎหมาย ขีดขอบเขตบริเวณที่ขอให้อ่านภาพถ่ายทางอากาศลงบนแผนที่ภูมิประเทศในระบบพิกัดฉาก ยู ที เอ็ม มาตรฐานส่วน 1:50,000 ลำดับชุด L 7017 ของกรมแผนที่ทหาร
- 2) จัดซื้อภาพถ่ายทางอากาศคู่ซ้อน พร้อม Diapositive ขนาด 9" X 9" ให้ครอบคลุมบริเวณที่ขอให้อ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกรมแผนที่ทหารที่ถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังจากเป็นที่ดินของรัฐ

ทั้งนี้ ให้จัดซื้อภาพถ่ายทางอากาศที่แผนกผลิตภาพถ่ายทางอากาศ กองบินถ่ายภาพทางอากาศ กรมแผนที่ทหาร โดยห้ามขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ใด ๆ ลงบนภาพถ่ายทางอากาศ และ Diapositive

#### 2.2 ขั้นตอนดำเนินงานของอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

เมื่อคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศได้รับเอกสารและหลักฐานตามข้อ 2.1 และพิจารณาเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการดังนี้

- 1) จัดทำระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศมาตราส่วน 1:4,000 จากภาพถ่ายทางอากาศ Diapositive สำหรับในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรือไม่สามารถกำหนดหมุดบังคับภาพถ่ายทางอากาศลงบนรูปถ่ายทางอากาศ

ให้จัดทำระวางภาพถ่ายทางอากาศในมาตราส่วนอื่น ตามที่คณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศเห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไป

2) ส่งระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรือระวางภาพถ่ายทางอากาศ ใน 1) จำนวน 1 ชุด ให้จังหวัดและหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐตามกฎหมายนั้น ทำการสำรวจและลงรูปแปลงที่ดินที่ขอให้อ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ตามที่ขีดขอบเขตในแผนที่ภูมิประเทศ 1:50,000 แล้วส่งคืนให้คณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ใช้ประกอบการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศต่อไป

3) อ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ขนาด 9" X 9"

4) ถ่ายทอด (Transfer) ผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ขนาด 9" X 9" ลงบนระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรือระวางภาพถ่ายทางอากาศ ที่ได้จัดทำขึ้นใน 1)

5) จัดทำแผนที่ดินร่วน ซึ่งแสดงผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พร้อมลงสัญลักษณ์การจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Classification)

6) คณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ พิจารณารับรองผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ที่ปรากฏในแผนที่ดินร่วนที่ได้จัดทำขึ้นใน 5) พร้อมระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรือระวางภาพถ่ายทางอากาศ ที่ได้จัดทำขึ้นใน 1)

7) จัดส่งเอกสารใน 2) และ 6) ให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามมาตรการของ กพร. เรื่อง หลักเกณฑ์การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ต่อไป

### ข้อเสนอ

ปัญหาการโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างราษฎรผู้ถือครองที่ดินกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐ เป็นกรณีพิพาทที่มีเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น แต่การแก้ไขปัญหาคลับเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ ประกอบกับ เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาลดและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ได้ปฏิบัติงานยังไม่เป็นไปตามมาตรการของ กพร.เท่าที่ควร ไม่ว่าจะเรื่องการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐกรณีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง ส.ค.1 ของราษฎรผู้ขอพิสูจน์สิทธิ ระบุการได้มาของที่ดินก่อสร้างด้วยตนเอง

ภายหลังการมีสถานะเป็นที่ดินของรัฐการแจ้งไม่ก่อให้เกิดสิทธิ แต่ก็ยังพยายามที่จะนำ พยานบุคคลมานำสืบหักล้างพยานเอกสารเป็นการพิจารณาที่บิดเบือนและมีขอบด้วย มาตรการพิสูจน์สิทธิของ กบร. ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาก็เกิดความผิดพลาด ลำช้า และไม่ เป็นระบบตามมา

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ และเป็นการสนับสนุนภารกิจของ กบร. โดยให้ข้อพิพาทในเรื่องสิทธิที่ดินระหว่างราษฎร กับหน่วยงานของรัฐ ได้รับการแก้ไขโดยถูกต้อง รวดเร็ว และมีจำนวนลดน้อยลง รวมทั้ง เป็นการรักษาที่ดินของรัฐไว้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตลอดไป จึงขอเสนอ แนวความคิด เพื่อให้การปฏิบัติงานตามที่กล่าวข้างต้นเกิดผลสำเร็จ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนกลาง (กบร.ส่วนกลาง) โดยมี รอง ปกท.ทส.ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของ สบร.เป็น ประธานอนุกรรมการ ผอ.สบร.เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และมีองค์ประกอบ ของคณะกรรมการ เป็นผู้แทนจากส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษา ที่ดินของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังต่อไปนี้

#### วัตถุประสงค์

(1) สนับสนุนและช่วยเหลือภารกิจของ กบร.ในการกำกับติดตามดูแลให้ส่วน ราชการที่มีหน้าที่ดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐ และคณะกรรมการ หรือ คณะทำงานที่ กบร.แต่งตั้งตามความในข้อ 8 (7) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการในการ แก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ กบร. กำหนด

(2) เสนอนโยบาย หรือแผนงาน ในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดิน ของรัฐ ต่อ กบร. เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี ให้มีมติอนุมัติเห็นชอบ เพื่อให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

#### เป้าหมาย

(1) ให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และถูกต้องตามระเบียบ หลักกฎหมาย และตาม มาตรการของ กบร.

(2) ในทุกๆไตรมาส ให้ กบร.ส่วนกลาง จัดการประชุมเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหา ที่ กบร.จังหวัดดำเนินการล่าช้า หรือดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง และเสนอนโยบายในการ

แก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ต่อ กบร.เพื่อให้รับทราบ และพิจารณา  
มีมติให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

2. จัดสัมมนากลุ่มย่อย โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ สบร.ผู้มีความรู้เป็นอย่างดี  
ในมาตรการพิสูจน์สิทธิที่ดินของ กบร.รวมทั้งระเบียบ กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี  
ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ไปดำเนินการให้ความรู้  
เฉพาะกับคณะอนุกรรมการ กบร.จังหวัดที่เห็นว่า จังหวัดนั้น ๆ ยังไม่มีความรู้ ในเรื่อง  
ดังกล่าวเท่าที่ควร เพราะหาก กบร.จังหวัดมีความรู้โดยถูกต้อง การแก้ไขปัญหและป้องกัน  
การบุกรุกที่ดินของรัฐ ก็จะเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมโดยถูกต้องและรวดเร็ว

3. ปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดิน  
ของรัฐ พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงปรับปรุงองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการ  
ที่ กบร.แต่งตั้งคณะต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ  
มากยิ่งขึ้น และเสนอแก้ไขมาตรการของ กบร.เกี่ยวกับการพิสูจน์สิทธิกรณีครอบครองทำ  
ประโยชน์ภายหลังการมีสถานะเป็นที่ดินของรัฐกรณีมีเอกสารสิทธิในที่ดินให้แจ้งเจ้า  
พนักงานที่ดินดำเนินการเพิกถอนตามมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งการเพิก  
ถอนดังกล่าวตามมาตรา 61 นั้น ไม่ครอบคลุมไปถึงผู้ที่มีหลักฐานการแจ้ง ส.ค.1 แต่อย่างไร  
ทำให้ กบร.จังหวัดหลายๆจังหวัดไม่ดำเนินการใดๆกับ ส.ค.1 ที่พิสูจน์สิทธิแล้วปรากฏว่า  
ครอบครองทำประโยชน์ภายหลัง ซึ่งตามกฎหมายทำให้การแจ้งไม่ก่อให้เกิดสิทธิเนื่องจาก  
แจ้งทับที่ดินของรัฐ จะต้องดำเนินการจำหน่าย ส.ค.1 ออกจากสารบบต่อไป ดังนั้น ควร  
เพิ่มหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในมาตรการพิสูจน์สิทธิของ กบร.ด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการ  
นำเอาหลักฐาน ส.ค.1 ที่แจ้งโดยมิชอบไปออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และโฉนด  
ที่ดินได้

4. จัดสัมมนาให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุก  
ที่ดินของรัฐตามแนวทางที่ กบร.กำหนด เพื่อลดปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ  
เนื่องจากการจัดสัมมนาที่ผ่านมาให้ความรู้เฉพาะหน่วยงานของรัฐเพียงฝ่ายเดียว ประชาชน  
ที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐไม่ได้เข้าร่วมสัมมนาด้วย ทำให้เข้าใจมาตรการ  
พิสูจน์สิทธิของ กบร.คลาดเคลื่อน นำไปสู่การชุมนุมประท้วงในเวลาต่อมา บางราย  
หลักฐาน ส.ค.1 ระบุชัดแจ้งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังการสงวนหวงห้าม  
เป็นที่ดินของรัฐก็ยังคงนำพยานบุคคลมาตีบทหักล้างพยานเอกสาร กรณีภาพถ่ายทางอากาศ

มีร่องรอยการทำประโยชน์บางส่วนเรียกเรื่องอยากได้สิทธิเต็มแปลง ทำให้การแก้ไขปัญหามีความคืบหน้า

### 3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. การจัดตั้ง กบร. ส่วนกลาง จะเป็นการเพิ่มศักยภาพของ กบร. อันจะทำให้การแก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ทั้งในด้านหลักการทางกฎหมาย และด้านนโยบาย สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย และมาตรการที่ กบร. กำหนด

2. กบร. จังหวัดทุกจังหวัด จะได้มีความจะรู้ความเข้าใจในมาตรการพิสูจน์สิทธิที่ดินของ กบร. และระเบียบ กฎหมาย รวมถึงมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ อันจะทำให้การแก้ไขปัญหการโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างราษฎรกับรัฐ ได้รับการแก้ไขด้วยความชอบธรรมและรวดเร็ว พร้อมทั้งที่ดินของรัฐไม่ถูกบุกรุกเข้าครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

3. การปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐและมาตรการพิสูจน์สิทธิของ กบร. ตลอดทั้งองค์ประกอบของคณะกรรมการต่างๆที่ กบร. แต่งตั้ง ให้สอดคล้องกับกฎหมายของหน่วยงานอื่นที่แก้ไขใหม่ ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 56/1 ที่กล่าวถึงการอ่านแปลภาพถ่ายครั้งแรกที่ทางราชการมีอยู่ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2559 มาตรา 12 วรรคแรก ที่กล่าวถึงการประกาศเขตป่าให้ราษฎรคัดค้านภายใน 120 วัน หากไม่คัดค้านภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าสละสิทธิในที่ดิน ก็จะทำให้การทำงานของ กบร. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐ รวมทั้งประชาชนโดยรวม

4. การสัมมนาให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ และมาตรการต่างๆของ กบร. ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 เมื่อประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ดีแล้ว ก็จะทำให้ความร่วมมือกับรัฐในการแก้ไขปัญห ปัญหาข้อพิพาทในที่ดินที่จะนำสู่การฟ้องร้องคดีต่อศาลก็จะลดน้อยลง

### 4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ มีมากขึ้น โดยทำให้กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิการถือครองที่ดินระหว่างราษฎรกับรัฐ ในเขตที่ดิน



ของรัฐนั้นสามารถยุติได้ในเวลาอันรวดเร็ว และด้วยความชอบธรรม รวมทั้งทำให้การบุกรุกที่ดินของรัฐ ได้ลดน้อยลง

2. กรณีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินได้รับการแก้ไขเพิ่มมากขึ้น เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ รวมทั้งประชาชนโดยรวม และคณะอนุกรรมการ กพร.จังหวัด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการของ กพร. เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ และ เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งกำหนดโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 รวมทั้งระเบียบ กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญห และ ป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ